

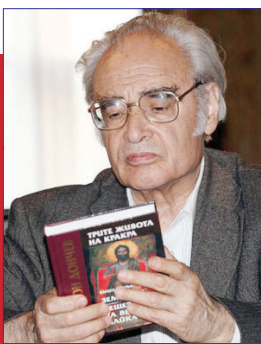
НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

брой 20 • год. XC • 27 октомври 2011 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.com

Как се роди „Време разделно“

С акад. Антон ДОНЧЕВ разговаря Елена Алекова

„Появата на романа „Време разделно“ като част от моята биография е до много голяма степен случайна. Някак си се натрупаха редица обстоятелства, някои от които странни, други – нормални, които ме накараха да се замисля...”

➔ На стр. 3

Поход до светилището на траките

Цанко ГЕОРГИЕВ

На 22 септември 2011 г. Тракийският младежки съюз проведе запомнящ се поход. Походът започна от центъра на Бузовград с внушителна знаменна група, съставена от представители на тракийските младежки дружества от Стара Загора, Бургас, Казанлъшко и много други. Пътят по екопътеката беше стръмен, но настроението у младежите беше приповдигнато – нови хора, нови запознанства.

По-подробен репортаж от събитието – четете в следващия брой.

Младите тракийци покориха „Вратата на богинята“

Вестник „Тракия“ – единствената трибуна на тракийци през цялата година

Приятел!

„Тракия“ е единственият вестник, който през цялата година е трибуна за всеки тракиец. Всеки тракиец, който има какво да каже на хората – важно и значимо, може да разчита на вестник „Тракия“.

Само по страниците на вестник „Тракия“ всеки тракиец може да сподели размисли за нашето съвремие, своите болки и своите радости.

Само по страниците на вестник „Тракия“ всеки тракиец може да разкаже спомени и спомените на своите предци, за да останат за бъдното.

Само по страниците на вестник „Тракия“ всеки тракиец може да се докосне до съдби, сродни на неговата, да изпита и да получи съпричастие по сродство.

Приятел!

Вестник „Тракия“ през цялата година осъществява на дело завета на тракийските герои и на тракийските мъченици **„НЕ ЗАБРАВЯЙТЕ, НО НЕ ОТМЪЩАВАЙТЕ!“**.

Само по страниците на вестник „Тракия“ възкръсва и живее паметта за юначествата и за трагедията на тракийците:

- чрез проникновени и аналитични научни трудове;
- чрез страстна публицистика;
- чрез разтърсващи свидетелства, документи, снимки.

Само по страниците на вестник „Тракия“ възкръсва и живее книжовното и културно-историческото ни наследство:

- чрез статии за живота, творчеството и делото на видни тракийци;
- чрез безсмъртните творения на тракийските майстори на словото, на четката, на длетото, разширявали границите на българската духовност;
- чрез непомръкващата сила на нравствените послания, завещани ни от древните траки и нашите непосредствени предци.

Само по страниците на вестник „Тракия“ през цялата

АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА ВЕСТНИК „ТРАКИЯ“! ВЕСТНИКЪТ НА ВСЕКИ ТРАКИЕЦ! НАШИЯТ ВЕСТНИК!

година възкръсва и живее тракийската история – такава, каквато е. Без украса. Без интерпретации. Без „нови гледни точки“. Без манипулации.

Приятел!

Вестник „Тракия“ дава актуална и точна информация за усилията и действията, които българската държава и Съюзът на тракийските дружества в България приемат за разрешаването на тракийския въпрос – в контекста на отношенията ни с нашите съседи и на членството на България в Европейския съюз.

Вестник „Тракия“ отразява своевременно и най-малкото раздвижване по въпроса за защитата на човешките и имуществените права на тракийските бежанци и техните наследници съобразно нормите на международното право.

Вестник „Тракия“ отразява най-новите изследвания и постижения на сътрудниците от Тракийския научен институт.

Вестник „Тракия“ осветлява истината за насилственото помохамеданчване на българите по време на турското робство и защитава техния български родов корен.

Вестник „Тракия“ съхранява паметта и за вашето лично участие в обществения и културния живот на България днес:

- отразява националните тракийски чествания и паметни събори, организирани от СТДБ и тракийските дружества по места;
- съобщава за родови срещи, за селищни празници и за всички прояви, организирани от вас самите;
- публикува вашите пътеписи за посетените родни места на предците.

Приятел!

Вестник „Тракия“ събира род с род, човек с човека!

Вестник „Тракия“ ни обединява!

Паметници на българщината и православието

Тогор Коруев

Тогор Коруев

Турция връща отнетите имоти на християнската и еврейската общност, това бе оповестено през август. Решението излезе и в тамошния „Държавен вестник“ и вече е в сила. Новината ни изненада приятно и ни зарадва. Да оставим настрана мотивите на правителството на Реджеп Ердоган – дали решението е взето, за да се изпълни един от критериите за встъпването на Турция в Европейския съюз, а и така с проявената религиозна и етническа толерантност ще се посмекчат укорите за ислямизацията на страната, или просто е по-изгодно друг да стопанисва богатото недвижимо имущество. Прав е и евродепутатът Евгений Кирилов, който вижда в този акт и нашия, българския принос – настойчивостта ни в преговорите с Турция в продължение на години даде резултат. И сега Българската православна църква може да си върне отчуждените след 1936 г. имоти, 45 по списък в Истанбул, а сред тях са Желязната черква, болницата „Евлоги Георгиев“, сградата на метоха срещу черквата „Св. Стефан“, старата екзархия, семинарията, складове, стопански сгради, жилища и др. България получава и още няколко имота в Одрин, сред които е сградата на гимназията, и в Кърклареси. Читателят добре знае за проявите на тракийската организация в двата православни храма в Одрин, а сега очите ѝ са отправени към Лозенград – българската черква там трябва да бъде спасена.

Връщането на имотите няма да стане лесно – защото някои от тях са съборени (в указа са предвидени „справедливи обезщетения“), други са продадени или имат наематели, като например болницата, в която е настанена редакцията на вестник „Тюркие“. Цялата процедура по връщането на църковните имоти трябва да бъде в чисти ръце – само отлични и добросъвестни специалисти юристи могат да свършат тази отговорна работа, но те трябва да бъдат и истински патриоти. Вече надушваме, че неколцина точат зъби, съзирайки личен келепир в това иначе благородно дело. Между прочем ще трябва да се преодолеят много бюрократични пречки, да се търсят документи в българските и турските архиви, да се „воюва“ за обезщетения „справедливи обезщетения“. Естествено това не е по силите само на църковното ни настоятелство в Истанбул.

Научаваме също, че вече се предприемат стъпки българската болница „Евлоги Георгиев“ да отвори врати за пациенти. Тя е открита през 1902 г. с дарения на Евлоги Георгиев и други родолюбци и е работила до 1988 г., но поради безхаберие то на българската държава е затворена. Очаква се сега в нея наш персонал да лекува българската, гръцката и арменската общност, работещи тук българи, туристи, изселници и др. Само ще спечелим от възстановяване на имотите, два от оживяването на православните храмове и манастири, а така също и от засиленото българско присъствие в милионната метрополия. В туристическия маршрут ще влязат паметници на културата – материални и духовни следи на Българското възраждане. Било е време, когато в Цариград са живеели над 50 хиляди българи.

Дано добрата новина от Анкара е стъпка към групата, по-голямата наша цел – обезщетението на тракийските бежанци.

Каталоген № 759

Годишен абонамент само **9,60** лева!

За 6 месеца - **4,80** лв.

За 3 месеца - **2,40** лв.

Не пропускайте!

Абонаментната кампания е до 15 декември т.г. във всички клонове на „Български пощи“ и във всички тракийски дружества.

Духовно огнище в Одрин

Българската мъжка гимназия „Д-р Петър Берон“

Проф. Иван
ФИЛЧЕВ

(Продължение
от миналия брой)

През 1825 г. П. Берон е вече студент във Философския факултет на Хайделбергския университет, едно от най-реномираните учебни заведения в Западна Европа. В него учи две години, но понеже се увелича по медицината, се записва в Медицинския факултет на Мюнхенския университет. Наред с лекциите по медицинските науки П. Берон проявява интерес и към други сходни предмети. В края на следването си защитава докторска дисертация и става доктор по медицина. Тогава променя и фамилията си на Берон, с което остава в историята.

Започва работа в Крайова, Румъния, където се изявява като много добър специалист и бързо напредва в професията. Едновременно с това г-р Берон се занимава активно и успешно с търже разнобразна стопанска дейност. Например, взема под аренда или закупува различна по размери работна земя, сгради или цели имения. Най-обширен е неговият имот „Скорила“, състоящ се от 10 000 дка, включ-

натурфилософията и панепистемията като единна наука за познаване на произхода, движението и единството на космоса и неговото разнообразие. „Много съществена част от 7-томната „Панепистемия“ заемат развитите от Петър Берон раздели, отнасящи се до проблемите на човека, обществото и обществената прогрес. Тези идеи намират по-широко място главно в том VII, известен още като „Небесна физика“, том II, издаден през 1867 г. в Париж, и са съществен дял от неговата научна система.³

Д-р П. Берон е познат на обществеността като покровител на образованието и училищното дело, в това число и в Румъния, където е живял и творил много години, и в България, неговата истинска родина. В писмо от 1840 г. до котленските първенци той споделя своята народополезна идея за създаването на единно просветно дружество, което да бъде общобългарско национално дело. В него декларира: „Аз, както и всеки еднородец, не считам за мое отечество само Котел, но цяла България. Затова желая да се науча дали в други по-големи градове съществуват училища и в какво състояние се намират те.“⁴

Въпреки че живее в Румъния, той никога не забравя своя род и своята родина България. Неговият благороден и патриотичен порив се изразява много силно в завещанието му от 15 октомври 1869 г. В него, след като указва как да бъдат разпределени и оползотворени не-

железарство и дърводелство, а за момичетата - за шивачество.

В завещанието се споменава, че част от средствата се предоставят на старейшините (занаятчиите) в Одрин, Пловдив и Котел, които да организират по едно училище в своята област⁵.

През април 1871 г. г-р П. Берон прехвърля имението „Скорила“ на Българското книжовно дружество в Браила. То е прието от Христо Георгиев, търговец и банкер в Букурещ, основател и най-активен член на Българската добродетелна дружина.

Д-р П. Берон умира при трагични обстоятелства на 21 март 1871 г. Наследниците му се отказват от правото си да го наследят и се съгласяват всички средства да се използват за развитие на българската просвета. По повод на това на 27 септември 1872 г. в Букурещ се създава дванадесетчленен комитет в състав: Евлоги Георгиев, митрополит Панарет Паго-нянски, Маринчо Бенли, Михаил Колони, г-р Петър Протич, г-р Георги Анастасович, Теохар Папазов, Лука Радулов, Стефан Р. Беров, Петър Р. Беров и г-р Васил Беров, относно наследството на г-р П. Берон.

Тъй като Христо Георгиев умира на 6 март 1872 г. Евлоги Георгиев поема председателството на Добродетелната дружина. Същият оглавява и комитета на 12-те. Първото му задължение е да извърши продажбата на имението „Скорила“ и да уреди всички изостанали вземания. Комитетът

С какъвто тръгнеш, такъв ставаш

На 22 септември 2011 г. в Златоград в зала „Станислав Сивриев“ бе представена книгата на Вели Чаушев „КАФЕ В ЗЛАТОГРАД“. Думи за нея споделиха Иван Гранитски и Величко Пачилов.

Величко ПАЧИЛОВ

Аз не съм литератор, затова ми се иска да споделя няколко думи като обикновен читател златоградчанин.

Първо, както почти всички тук присъстващи, бих могъл да кажа: Не съм чел книгата, но както разбрах от изказалите се литератори, тя е много добра, заради което поздравявам автора и му желая нови успехи. Не съм чел книгата, но съм чел ръкописа, който Вели Чаушев ми изпрати по електронната поща. Поради това ще си позволя да кажа това, което му написах, пак по електронната поща, под влияние на чувствата, обзели ме след прочитане на ръкописа:

„Вели, приятелю, от мене да знаеш: ти не само по име си Вели(к), не само по професия си велик артист (повече от народен артист), но си и велик писател. Такова оригинално литературно произведение прави чест не само на българската литература, но специално и на световната, в която не се пестят диалектните думи.

Аз като твой стар приятел и златоградчанин се радвам, че Сайбията (Създателят) с помощта, разбира се, на твоя доктор приятел от Военномедицинска академия те поживи, та можа

Вели Чаушев.
„Кафе в Златоград“.
София,
2011 г.

да се увенчаеш с още един лавров венец и да окичиш златоградската златна литературна корона с най-красивия гуамант. Радвам се още, че доживях да се насладя на това твое велико литературно произведение, което веднага след като го написа, се отпечата в книга, за да стане достояние не само на твоите приятели, но и на целия български народ.“

Ще допълня още: Книгата е стойностна, доказва го навече това, че тя се отпечата от издателство „Захарий Стоянов“, което се води от Иван Гранитски и което предлага само най-доброто от българската литература. И още, че книгата се представя лично от него тук, в Златоград, за което всички трябва да му благодарим. Както се вижда, вярна е поговорката „С какъвто търнеш – такъв ставаш“. Ти тръгна с велики писатели и стана велик писател!

За да тачим и в чужбина

паметта за Капитан

Петко Войвода

Председателят на СДТБ Красимир Премянов изпрати наскоро писмо до Иван Димитров, директор на Дирекция „Протокол“ в Министерството на външните работи, с копие до посланиците на България в Италия и Украйна Атанас Младенов и Димитър Владимиров. В него се подчертава:

„Националният герой на България Капитан Петко Войвода е една от най-ярките личности в историята на националноосвободителното движение в България, най-популярният тракийски бунтовник, революционер и войвода с изключителни заслуги в борбите за освобождението и обединението на България и за единението на българската нация.

Неслучайно освен в България, по инициатива на Съюза на тракийските дружества у нас, негов

бюст-паметник има в Алята на гарибалдийците в италианската столица, а наскоро негов паметник бе открит и в централната част на Киев.

Ето защо предлагаме в бъдеще при гостувания на български делегации, по време на юбилеи, годишнини и национални празници българската държава да отдава почит и на Капитан Петко Войвода, като нейни представители поднасят венци и цветя на паметниците му в Рим и Киев.

Като благодарим за съдействието, което ни бе оказано от Министерството на външните работи пряко и от посолствата на Р България в Италия и Украйна, се надяваме, че в реализацията на тази инициатива предложението на Съюза на тракийските дружества в България ще бъде прието.“

IV гимназиален клас в Одрин през учебната 1894-1895 година

ващ разнобразни гори, посевни площи и стопански сгради. Това му осигурява годишно големи доходи и възможност да реализира крупни търговски сделки.

След като се осигурява финансово, г-р П. Берон се отдава на научно творчество в различни области на науката. По този повод акад. Димитър Михалчев пише: „Д-р П. Берон отива в Париж и тук в продължение на 30 години развива една спокойна научна работа. Неговите теоретични интереси засягат едва ли не всички главни разклонения на човешкото знание.“²

П. Берон се представя като авторитетен европейски учен. Оставил е огромно научно богатство, обемисти томовете, периодични издания и други в областта на

говите имоти в Румъния, той се разпорежда да се отделят значителни средства за развитието на учебното дело в България (отвъд Дунав и Трако-Македония).

В завещанието му са посочени и редица задължения, които трябва да се спазват в училищата, а именно: в тях да се приемат на равни начала момчета и момичета, а курсът на обучение да е тригодишен. Издръжката ще бъде поета както от родителите, така и от управата на училищата. В Румъния основно ще се учи румънски език, а допълнително немски и италиански; в Трако-Македония - националният език, а немски и гръцки говоримо, за да го ползват.

Във всяко училище за момчетата да има работилница за

на 12-те взема решения по възникналите въпроси чрез гласуване. В него участват присъстващите членове. Изработва и устав за своята дейност. Получените парични средства са предназначени за българското образование, а проектираното учебно заведение трябва да носи името на г-р П. Берон.

Продължава в
следващия брой

² Д-р Петър Берон и Одринската българска мъжка гимназия „Д-р Петър Берон“. Сборник документи. С., 1958, с.8.

³ Бъчварова, Н. М. Бъчваров. Д-р Петър Берон. Живот и дело. С., 1993, с. 107.

⁴ Пак там, с. 115.

⁵ Д-р Петър Берон и Одринската..., гок. №23, 174-178.

Как се роди „Време разделно“

С акад. Антон Дончев разговаря г-р Елена Алекова

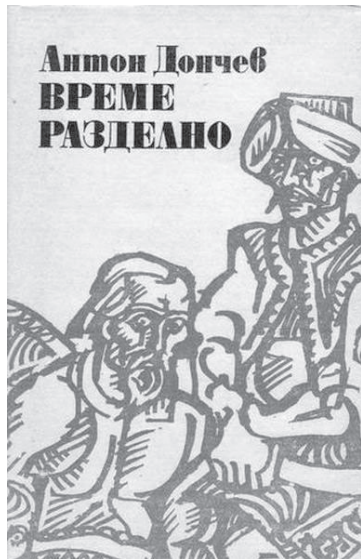
– Господин Дончев, за родопчани твоего творчество е придобило по-особен статут. Имам предвид „Време разделно“. Времето на мохамеданчването е болна тема за Родопите. Би ли споделил как романът се появи на бял свят?

– Има един четиритомник „Руските писатели за руската литература“, където може да се прочетат разкази за изграждането на всички значителни произведения в руската литература. Ние такава книга нямаме. Надявам се някой да ги събере.

Появата на романа „Време разделно“ като част от моята биография до много голяма степен е случайна. Някак си се натрупаха редица обстоятелства, някои от които странни, други – нормални, които ме накараха да се замисля...

Най-напред срещнах Стефан Дичев (вечна му памет!), който ми каза, че са го канили да напише роман за мохамеданчването на българите в Родопите и му предлагали вила, кола, секретарка. Става дума за това, че от Централния комитет на партията са искали да бъде написан роман, който да осветли за родопското население историческите събития, свързани с мохамеданчването. След време срещнах Стефан Дичев... „Отказах се!“ – „Защо?“ – „О, темата е ужасна!“ Обърнали се към Андрей Гуляшки, обърнали се към Емилиян Станев. И всички са отказали... Така си и остана. Към мен никога лично не се е обръщал.

После се случи да отидем в Момчиловци 35-40 души писатели. Аз бях най-млад сред тях. Значи трябвало да е било 1962 г. По време на четеното изгасна токът. Чакаме половин час. Казват: „Няма да дойде токът.“ И ни заравнеждаха по къщите. Всеки спи в някоя къща в селото, няма хотел. Като най-млад, останах последен. Почти един час вървим из селото в пълна тъмнина. Изведнъж – някакъв плет. Може би се вижда в дъното някаква къща. Черна нощ е. Двама сме останали. И моят придружител – към мрака, застанал на плета от струпани шубрати, който му стига някъде до кръста: „Елице... Елице... Елице...“ Все едно че вика някого от гроба... Отваря се вратата. Излиза бяла сянка – една жена. Риза до петите. Разпусната коса. Със свещ в ръка. Очевидно момичето вече е било легнало. Беше доста късно. И минава през двора боса. И... не знам, може би тая риза ѝ беше тясна, може да ѝ и било студено на краката, но тя със съвършено ситни стъпки, все едно че някой – „фуууууу...“ – я е духнал и тя върви към нас като привидение. С наведена глава. Красива млада жена. Или момиче. И придружителят казва: „Елице, писателят Антон Дончев е определен да спи у вас.“ Тя нищо не каза.

Преди няколко години Антон Дончев стана почетен гражданин на Смолян. С кметицата Дора Янкова и писателя Светозар Казанджиев

Изобщо не ѝ чух гласа. Така, с наведена глава, долната част на лицето ѝ беше малко особено осветлена отдолу – от свещта... Изобщо някаква езотерика имаше в цялата тая работа... Обръща се. Тръгвам след нея. Влизаме в къщата. Отваря вратата. И виждам стаичка, килер може би – два на два метра. Едно войнишко одеяло, легло, стол. Момичето остави свещта. Дигна си очите. Погледна ме. Нищо не каза – дори „лека нощ“, нищо... И си тръгна.

Легнах аз. Ставам на сутринта. Излизам навън. Двор. Една баба прави катми. На един камък излива тестото. Написках се. Нямахеш чешма. Седнах. Носи ми бабата катми и... „Добро утро, мойто момче! Сна ли добре?“ Гледам аз наляво, гледам надясно – няма момиче... Викам: „Майко, снощи ме посрещна едно момиче – да ѝ благодаря за...“ – „Какво момиче?“ – „Викаха я Елица.“ – „Аз се казвам Елица“... От една страна – нормално. Ако тя е баба, може на нея да е кръстена. Казвам: „Едно младо момиче...“ – „Никакво момиче няма в къщата. Аз съм сама!“... Разбрах аз, че бабата не желае да издава момичето. Изядох катмите. Върнах се в София. Ама нещо ме човърка. Чудя се какво беше това. Има такъв един момент на... видение, на нещо странно, нещо особено... Чудно е, че бабата скри момичето.

Взех командировка от Съюза на писателите – дадох ми само 75 лева командировъчни, за да обикалям из Родопите 15 дни или 25, не помня. Никога преди не бях ги обикалял... А тръгнах из Родопите, за да пиша съвре-

мен роман – „Червено знаме над лястовичите гнезда“. Не го написах. Тук-там, тук-там, накрая – в Момчиловци, направо при попа Константин Канев. Той сътвори онази голямата „История на Момчиловци“. Питам го така и така. И той: „Няма Елица“. – „Как няма Елица! На луг ли ме правих?“ – „Казвам ти, момче, Елица няма! Аз съм ги кръщавал, аз съм ги погребвал. Елица няма!“ Мисля си: „Е, тая работа се закучи!“ Отивам в Румъния. Водят ме в някакъв провинциален музей. Виждам едни гравюри „Войната с турците“... Не можеш да си представиш какви ужаси! В сравнение с тях картините на

Как написах книгата? Три пъти я започвах. Първия път ме свари една невероятна зима с цял метър сняг. В София цфтят дърветата и цветята, аз отивам в Родопите, а там падна сняг до кръста. Върнах се обратно. Втори път отидох – хванаха ме бърбечни кризи. Всичко това го имам написано в дневника си. Това е единственият ми роман, който има дневник. И два пъти съм го прекъсвал заради бърбечни кризи. Дори го пишех с пуловер на кръста и на всяко стъпало, като изкачвах стъпалата, спирах. Въпреки това го написах. От инат!

Как обаче завърши историята с момичето? Историята завърши в наши дни. Разбрах коя е Елица. И го разбра Дора Янкова, която беше кмет на Момчиловци. Тя ми каза: „Слушай, тя не е Елица, тя е Йелица... Затова никога не те е разбрал и никога не ти е казал, че има такава жена. Но тя почина преди двестри години.“ Така не можах да се срещна с Йелица. Значи цялата мистерия е била в това, че тя е Йелица (с ударение на първата срчка – Е.А.), а не Елица!

– Колко интересно! Значи е трябвало да се появи тя и тази тайнственост във връзка с нея, за да създаде подтика у теб за писането на романа?...

– Тя е екзотичното в цялата история – откъде се появи, къде изчезна, няма я, по път не я знае, не я е кръщавал...

Другият подтик е вече, когато отидох и се запознах с тия хора, когато започнаха да говорят. Тоя говор, тоя различен език, това пеене, излъчване... Това са хора с друго излъчване, с друга мекота. Не знам, може би има някакъв вътрешен, как да го нарека, не е страх... Някаква мекота, която не е характерна за другите краища на България. Това са хора, които не проявяват никаква агресивност. Даже и тези, които бяха от управлението, и те някак си по-друг начин разговаряха с тях... Но бяха много откъснати. Това категорично беше един изоставен край на България по него време.

– А какво стана с романа по-нататък? Подкрепиха ли го тези, които бяха го поръчвали макар и на други писатели?

– Довършвам книгата и я давам. Не щат да я издадат. Малко преди това става скандалът с Генчо Стоев за „Цената на златото“. И в Централния комитет – гандания: „Защо издаваш такава книга? Защо се бъркате в тия работи? На какво прилича това?“... Имало е някакви външения, някакви чудесици, които не съм ги разбрал. И отказват да прочетат книгата. За това е писал Атанас Наковски. И той пита Петър Пондев защо. Казват: „Оставете книгата и след пет-шест

месеца ще видим. В момента при тая бъркотия е невъзможно...“ Наката – вярвам му, че е било така – отсича: „Напускам издателството! Как е възможно да отхвърляте книга, без да сте я прочели?“

Понеже днес приказват за фаворизация. А това... Каква фаворизация е това? Атанас Наковски едвам отървава книгата? Така че борбата е била да ги накара да я прочетат. И я прочетоха.

– След като „Време разделно“ все пак излезе, как я посрещнаха читателите?

– Писателите я посрещнаха доста особено. Първата рецензия написа редакторът на първата ми книга Георги Константинов. Рецензията я има и всеки може да я прочете. Горедолу звучи така: хубаво, ама можеше да бъде още по-хубаво, а и можеше да бъде една трета по-малко, можеше да бъде това, можеше да бъде онова...

Човекът, който гаде сигнал да се обърне вниманието на книгата, беше Николай Хайтов. Той написа една статия. И я публикува не в централен вестник, а в провинцията, не помня дали не беше в Сливен. В нея той гаде категорична, изключителна оценка. В нея казваше: „Аз не знам как Антон Дончев го е направил, но го е направил.“ Това е... И книгата тръгна.

Имаше голямо значение това, че Родопите я посрещнаха много добре. Толкова добре, че книгата влезе едва ли не във всяка къща. Почнаха да я четат, почнаха да ме канят. Показа се, че някъде я четат в черквата от амвоните. Дори веднъж и аз присъствах в една черква, докато я четеха. По-възрастните хора я приемаха като абсолютна истина. Не можеш да им обясниш, че това са измислени запiski.

Те мислят, че записките са наистина намерени. Много лично приемаха всичко.

– Значи получи от родопчани признанието, което би следвало да получиш от тях?

– Аз мисля, че да. Поне хората, които съм срещал, са ми били признателни.

Но има и още нещо друго, което също е важно. След публикуването на романа получих 300-400 писма, които пазя и досега. Голямата част от тях, 90 на сто, бяха от други краища на България, не от Родопите. И те бяха благодарност, че съм накарал хората, които ги пишат, да преценяват по друг начин българите мохамедани. Тоест българите християни смятат, че от мойта книга са разбрали, че българите мохамедани са мъченици. Защото една пропаганда, която казва: „Дали му една торба ечемик и той станал мохамеданин...“, създава съвсем други представи и настроения.

На стр. 6

Родона в Аулата

Петко TOTЕВ

Събраха се вместилищата и гостоприемствата на актовата зала в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и родопски върхове, долини и негра. Над 400 души имаха щастието на 10 октомври т.г. да участват в истинска българска мистерия от поетични съзвучия и вечни песни. Представянето на книгата „Сеячът на безсмъртие. Думи за Николай Хайтов“ (2010) от г-р Елена Алекова отпрати мисли и чувства към най-високите простори на Аулата, към незримото, но несъмнено присъствие на Николай Хайтов в този истински празник на духа. Присъствие, което помагаше все повече синтези да обогатяват архитектурата на зала, създадена да събира и да обединява в името на трайни поели.

Христина Лютова така мощно запя своите родопски песни, че те изпълниха докрай озорното пространство, преляха, преминаха през стените и се понесоха срещу автомобилните и други задръствания в подножието на Софийския университет, Народната библиотека и Паметника на Левски. Между две песни родопчанката разказа как с Валя Балканска са пътували с Николай Хайтов, посрещани навсякъде като не-

делимост. Ученици, гъдуларче и песнопойче, под дискретното диригентство на народната певица Калинка Згурова, очароваха всички с продължения на родопското единство на слово и музика. Малките чаровници предизвикаха младежки блясък в очите на 95-годишната Надя Неделина ненапразно изкачила многостълбието до Аулата. Поколения, нетленни звуци, зрими и незрими присъствия се събираха в свода на преобразената зала.

Вели Чаушев, поет и актьор от Родопите, прочете страници от „Сеячът на безсмъртие“ по такъв начин, че слова на Николай Хайтов и Елена Алекова се сплетоха и също полетяха към свода. В уводните

думи, с които започна представянето на книгата, поетът Велин Георгиев посочи как е изминал дълъг път до първосъщности, откриващи се при хармония на поетическа интуиция и вещ литературоведски анализ и синтез. Историкът Стоян Райчевски разказа интересни подробности за работата си в сп. „Родопи“, ръководено от Николай Хайтов. Така се откри още една посока в многостранната борбена дейност на класика от Родопите.

С тънко чувство за необикновеността на събитието водещата, поетесата Надежда Захариева, благодари на Елена Алекова за четиригодишната ѝ работа в Литературната гостоприемница при Народното

Аулата бе препълнена с приятели на големия писател и авторката на книгата

Елена Алекова
говори за
големите уроци
на Николай
Хайтов

читалище „Д-р Петър Берон“ в София. Основателка на тази нова форма за духовно общуване, сега Надежда Захариева отново я ръководи, а Елена Алекова представя книги и автори и в Националния литературен салон „Старинният файтон“, подкарван вече много години от неуморния Велин Георгиев.

В отговора си авторката на „Сеячът на безсмъртие“ благодари на посетителите и на всички спомоществатели, сред които е и родственицата на Константин Петканов проф. г-р Донка Петканова.

В общия порив към високото Елена Алекова даде своя особен принос. Тя каза, че опоненти на Николай Хайтов в многобройни дискусии в края на краищата заемат една и съща позиция, намират се от същата страна на барикадата, на която се отстояват националната памет, език, идентичност. Още

една стъпка нагоре направи поетесата, когато спомена за готовността си да се отнася по хайтовски и към своите опоненти. Съпругата на Николай Хайтов, Жени Божилова, направи накрая в разговор с авторката най-кратка и най-точна характеристика на празничното събитие: „Така трябва да се почита Николай Хайтов, за да бъде духът му спокоен“.

Елена Алекова получи огромни букети от Красимир Премянов, председател на СТДБ, Сергей Станишев, председател на Парламентарната група на „Коалиция за България“, от кандидатпрезидентската двойка Ивайло Калфин и проф. Стефан Данаилов и много цветя от своите приятели. Сред присъстващите бяха изтъкнати писатели, народни изпълнители, композитори, общественици, изследователи и почитатели на българската литература.

Кулинарна среща на тракийци в Приморско

В края на лятото, през все още слънчевия и топъл септември, в Приморско се проведе Първият фестивал на традиционната странджанска кухня. Организатори на събитието бяха Тракийско дружество „Св. Георги Победоносец“ – Приморско, и Регионалният съвет на тракийските дружества в Бургаски регион.

В ранната неделна утрин на 18 септември приморският парк на курортното градче се изпълни с местни жители, гости и пристигащи с автобуси тракийци от целия Бургаски регион.

В двора на ресторант „Чайка“ представители на тракийските

дружества и участници във фестивала старателно подреждаха и аранжираха своите домашно приготвени ястия.

Официалното откриване направи председателят на местната тракийска структура в Приморско Люба Желева, която, облечена в красива българска носия, подсилваше патриотичното и родолюбивото чувство. Приветствено слово произнесе и председателят на Тракийско дружество „Екзарх Антим I“ Лазар Налбантов, който сподели, че точно такива срещи сплотяват и правят тракийската общност единна.

Прег многобройната публика

всички участници представиха кулинарните си творби и поясняваха приготвянето им. Участваха представители на тракийските дружества от Бургас, Царево, Приморско, Камено, с. Бръшлян, с. Ясна поляна и др.

Голям интерес предизвикаха ястията на участниците от тракийско дружество „Пано и Рава-шола“ - с. Бръшлян, община Мало Търново. Те представиха типични за региона ястия като странджански зелник, манов мед, обредни хлябове и др., а председателката Жечка Калоянова запозна гостите с историята и забележителностите на малкото странджанско

селище, в което всичките 50 жители са членове на тракийското дружество.

Приморци се представиха с богата и разнообразна кухня. От ястията особено се харесаха баницата с булгур, триеният боб, качамакът и др. Царево пък изненада публиката с домашно приготвени сладки. Не бяха малко изненадите от Бургас. С няколко вида баници, кейкове и други ястия участваха жените от тракийската секция при клуб „Зорница“ в града, а с оргъовър „Странджански гъбки“ участва Стефка Вълкова. Изненада бе също и нетрадиционното за българската кухня суши,

което представи бургазлиуката Димитринка Калоянова.

Всички получиха грамоти за участие, изработени от тракийското дружество, а след изложението всеки гост успя да вкуси от разнообразните кулинарни изделия.

Няколко певчески състава изпълниха народни и стари градски песни.

След кръшно извилите се хора тракийци се разделиха с много творчески заряд и всички обещаха догодина отново да се съберат и още по-хубаво и старателно да организират кулинарния фестивал.

В. „Тракия“

Народни и стари градски песни звучат през цялото време на фестивала

Люба Желева

Част от ястията

Брод между миналото и бъдещето

85 години от основаването на с. Атолово. Земляческа среща на потомци на бежанци

Божана БОГДАНОВА*,
Анка АТАНАСОВА**

Днес тук, в с. Атолово, сме се събрали потомци, хора, в чиято памет е съхранена обичта към род, роден дом и край, хора, които са се вкопчили здраво в дълбоките корени на своите предци и дият в изпепелените домове искрица от българщината и българския дух. Убедени сме, че тази искрица ще поддържа будна роговата памет, ще пази обичта и любовта, таена в душите ни към нашите незабравими майки и бащи, баби, дядовци, близки и дегу.

Щастливи години в родните места. Там, в Тракия, Мала Азия, Егейска Македония. И аз от преживяното по кървавата диря на похода, извървян през страшната 1913 г. По черните пътища хиляди българи бягат от Беломорска и Източна Тракия, Мала Азия, Вардарска Македония. Тръгват към стара България, понесли единствено увереността си, че са българи. Зад тях остава всичко... Започва новият живот - от село на село, от град на град, с мизерията и глада, просията и униженията, без дом и постеля... Разпилени като пилци из цялата страна, те търсят работа и покрив... Създа бежанска. Хора с опърлени криле, но с жилав корен! Устояли на бурите! Селякът войник, пристигнал тук в непознатата земя с последна душа, преглъщал сълзите, псувал света и сечал кирпич - широнска къща да направи, челядта да приюти. Вдоговиците също... Благодарение на подкрепата на британската хуманитарна фондация „Спасете децата“ и гарителството на лорд Атол през 1926 г. пресушили езерото и на не-

гово място съградили къщи за бежанците от Тракия и Вардарска Македония. Село Атолово. Така от признателност го нарекли благодарните бежанци.

Трагичното минало на нашите бежанци и спомени за него пълнеха очите ни със сълзи.

Възкличания, усмивки и от домакини, и от родственици, и от гости от цялата страна тук, в с. Атолово, на 24 септември 2011 г.

Посрещат ни Стефан Сотиров, кмет на с. Атолово, заедно с Илия Терзиев, Николай Атанасов, Христо Ангелов, все потомци на бежанци от Егейска Македония и Източна Тракия, членове на Инициативния комитет за тържествата, които са въградили шепа пръст, камъните от недостроеното училище в Булгаркьой и посланието, отправено до потомците на бежанци в мемориала пред църквата „Св. Димитър“. Поднасяме венец. И коленичим. В църквата тържествена литургия и водосвет за здраве и благоденствие отслужиха отец Силвестър от Сливенска митрополия, отец Йордан, свещеник от с. Жельо Войвода, и отец Димитър, свещеник в Стралджанска епархия. След това отидохме до паметника на признателността към фондацията и лорд. Поднесохме венци и цветя.

Трогателни слова на кмета Стефан Сотиров. Спомените по бежанската войска възкръсваха в душите ни, разбълнуваха сърцата ни. В Народно читалище „Съгласие - 2009“ в селото. Кметът на Стралджа Митко Андонов поздрави присъстващите и вдъхна вяра, че с. Атолово трябва да се превърне в исторически паметник, отразяващ нашето минало, което поколенията трябва да помнят. „Историята не е само повод за преклонение, но и за самочувствие“, каза още той. А колко таланти е родило с. Атолово - учени, лекари, учители, инженери и какви ли не още специалисти! Чак до Брюксел стигнахме...

Архивни материали

за историята на селото поднесе по интересен и възбуждащ начин Калужка Караколева. Последва и благодарност към спонсорите, помогнали за организирането на празника. Сред тях е и Веселин Турмачки, потомък и на тракийци, и на македонци. Музикалната програма започна. Първи запя ансамбъл „Гоце Делчев“ от Бургас с ръководител Слави Денков. Бавни, бързи, закачливи, с неповторими напеви, силни песни! Още по-силни на фона на изпълненията на танцьорите на тракийски и македонски танци. С аплодисменти посрещнаха всички танцовия ансамбъл „Въжички“ от Стралджа разплакаха мнозина. Младите танцьори отново оживиха сцената. За финал - поздрав, отправен към всички чрез опияняващата магия на спортните танци. Илиян Георгиев и Мая Кирова от спортен клуб „Тандем“ - Ямбол, финалисти на държавни първенства в Поморие, Казанлък и София, шампиони в турнира „Из-

Тържествената литургия

и Николай Атанасови, запазени отпреди повече от 100 години. Тракийските песни, изпълнени от Георги от Бузовград и Катя от Сливен притаиха залата.

Лозунгът „Да се завърнем в бащин дом“ и прекрасното пано „Завръщане към корените“ породиха разми-

земята на дегите ни. Дошли чак от София, Свиленград, Розово, Бузовград, Казанлък, Сливен, Ямбол, Тополовград, Стралджа, Бургас. Че и с децата си. Въпреки кризата... Приказките, разказите на дядовци и баби оживяваха... Срещите в Сливен, пътуванията до Беломорска и Ог-

път Таня Димова, Величка и Станка Методиеви, Александра Стефанова, Еленка Сотирова, Анка Атанасова се запознаха. Спомените за живота на близките им бяха разтърсващи. Таня и Костадин Макинаджиеви, Дора и Ламбо Кирякови, Стефан и Стамо Стефанови топло посрещнаха своите близки и в мили разкази продължиха срещата. И други родове се събраха... Да празнуват заедно... До късни доби...

По-силни и по-уверени от вчера си тръгнахме от Атолово. Защото на тези срещи се обединяваме, тъй както някога и те! Защото тук осъзнаваме, че бежанецът от Тракия и Македония е вървял с високо вдигната глава, носейки в сърцето и душата си спомените за предците си.

Защото няма родина без рогова памет, без рогови корени, без рогова пръст.

И нека не забравяме миналото си, и нека се завръщаме към корените си, защото -

Нашата Тракия мегена е пита, дето в браздите ни плодни зари, мама я меси в звездно корито, баба я ръси с горчиви сълзи!

Защото тук намираме брод за нашите деца, през който да пренасяме миналото в бъдещето.

Благодарим ви, мили организатори!

Пред читалището

гряващи звезди“ в Ямбол танцуваха под звуците на английски валс.

Водещата на програмата Таня Алексиева покани присъстващите в сградата на читалището, където представи две автентични носии - на македонка и тракийка, едната на баба Димитринка Георгиева, а другата на бабата на Георги

сли, възвращения и спомени. На паното Николай Атанасов разпозна свой близък. Последваха бурни разговори, запознанства. Потомци на тракийски бежанци, участници в срещите „Завръщане към корените“ в Сливен и експедициите „По обратния път на дегите ни“ разказваха за впечатленията от срещите и пътуванията до

ринска Тракия, както и срещите в Атолово помогнаха на не един и двама потомци на бежанци от 1913 г. да открият непознатите си деге-га близки и роднини. Много от потомците, внуци, първи и втори братовчеди за първи път се срещнаха, а някои се откриваха по снимките на своите близки от някога... На тези срещи за първи

Почит на ефремци към предците

Ефремци поставиха Венец пред паметника на Капитан Петко Войвода

Колко са чували за малкото родопско село Ефрем? Като изключим потомците на тракийски бежанци, родени там, малцина са онези, които знаят, че там животът е чудесен.

В края на септември тракийци от селото посетихме свети за нас места в Беломорска Тракия (Гърция) и поставихме венец пред паметника на Капитан Петко Войвода в родното му

село Доган Хисар. С нас беше и родственицата на Войводата Пенка Кирева Чакалова, която през цялото пътуване ни запознаваше не само с живота му, но и с историята на бежанците, населявали тези места.

Ходихме и в с. Птелея, където посетихме музея и църквата, чиито жители са изселници от с. Ефрем (Урумкьой). Посетихме и Александруполис и накрая се разхладохме

във водите на Бяло море. Организацията и пътуването се осъществиха от тракийците от селото начело с кметския заместник Йорданка Станкова. Те получиха благодарност от всички туристи, които останаха доволни не само от екскурзията, но и от доброто и безопасно пътуване до Гърция с автобус на фирма „Салапатов“ с Георги Петков.

Кога Дездемона души Отело...

Краят на героите

Всичко значимо на този свят започва с изненади. С тях започва всичко добро или всичко лошо. Прекрасни или ужасяващи предвестия. Предизвестеният край на минали грами навява скука само на невежата. Историята била скучна, защото всичко е известно предврително. Е, не винаги и винаги не съвсем... Престижен американски историк (думата историчка ми изглежда несериозна!) беше Барбара Тъхман. Тя цитира в ефектно есе анонимен мюсюлмански мъдрец: „Не ме тревожи - според нея казва той - какво ще се случи в бъдещето. Боя се от това какво ще става в миналото!“ Поредното потвърждение, че

НАСТОЯЩЕТО КОНТРОЛИРА МИНАЛОТО

Идеята да има паметник на турските бойци под Шипка явно нещо изпробва. Тя изглежда допустима и дори привлекателна в очите на неутрални чужденци. Какво по-хубаво от това да забравим кланета, баталии и пепелища. През последните два века немалко страдания понесоха и мюсюлманите на Балканския полуостров. На пръв поглед нищо укорително – тези войници, втурнали се срещу опълченците, защитават тяхното си отечество. Не са виновни те, че прагедите им са нахлули в тези земи хубави. Същата бруталност бе проявена сто години по-късно, когато Колумб и следовници отнеха

Америка от индианците. А днес целият континент е осеян с негови паметници, няколко града носят неговото име.

Никой не твърди, че всички войници са имперски фанатици или жестоки завоеватели. Но не на всички паднали се полага паметник. Това не е тяхна съдба, а вина. Защото паметникът е знак не само на признателност, но и на утвърждение на историческа справедливост. Можеш да загинеш геройски за несправедлива кауза. Тогава също така несправедливо си отхвърлен от историята. Чужд паметник на най-святото за нас място е нееделикатност, която може да има и други имена. Ако някой иска да бъдат поменати тези загинали – нищо укорително. Защо това да не бъде в историческата им родина.

ОТВЪД ЛАМАНША

също познават възродителен процес. Не само като наименование. Когато Англия и Германия влизат във война през лятото на 1914 г., Хановерската династия е преименувана на Уиндзорска. Разказите на Джон Голзуърд описват живописно антигерманските чувства сред английските бакали и кралската фамилия. Очарователният зет на кралица Виктория и брат на нашия пръв княз – Луи Батенберг – се именува Маунтбатън. След последното кърваво стълкновение между Хановерите и Стюар-

Проф. Андрей ПАНТЕВ

гите в средата на 17-и век в Шотландия са забранени мъжките поли. Защото манифестират различен национален облик от създадената през 1707 г. Великобритания. А днешният Уелски принц носи с охота такава пола. През следващия век Лондон забранява уелския език – факт, болезнено запомнен от уелските интелектуалци. Нима постоянното напомняне на тези репресии разрушава съвременното единство на Великобритания – име на държава, не на нация! Няма паметник на Наполеон на изток от Рейн, нито на Пикадили съркъс, нито в Испания. Ще има ли паметник на великия адмирал Хорейшо Нелсън в обединена Европа? Къде е паметникът на храбрите германци, гинещи в преспите на Сталинград или отстояващи до смърт бреговата линия в Нормандия. Привеждам тези аналози, защото у нас изразът „Така е в чужбина!“ вече има не само морално, но и юридическо звучене. Тук „европейското мислене“ не налага стандарти.

Винаги ще има преосмисляне на историята, но то не следва да ерозира почитта към нашите мъченици. Освен ако

РАБОЛЕПИЕТО

не постави каубоите над опълченците. Това поредно „встадяване“ (израз на Пенчо Славейков) ще ни донесе презрение даже от страна на тези, които го използват. Патриотизмът е константна величина, а не ситуационна поза. Лесно е да ругаеш и да се заканваш на съседни за „несбъднатото дело“. Трудно – да бъдеш патриот за БГА „Балкан“, БТК, АЕЦ „Козлодуй“, чужди бази, бордния диктат, войни на хиляди километри разстояние. Нека не забравяме, че ние обичаме и мразим, мразени сме и сме почитани с историческа аргументация. За нашето поведение спрямо другите често пълзят отблъскващи измишльотини. Ние, а не другите, по-бързо сме предприемали крачка към историческо помирение. Не е ли прекалено нагло да вдигнем паметници на онези, които яростно са се съпротивлявали срещу всичко онова, което честваме като празник. Никога никой у нас не се е подигравал с тях. Но паметник не може да има, защото тези, които са загивали за България, ще се обърнат в гроба. И без друго те ни укоряват за други работи. На място, където сме показали с кръв, че държавата ни не е капризен исторически подарък, това противоестествено съседство не е възможно. Не там.

ВОЕННИТЕ ПАМЕТНИЦИ

славят не само масово величие. Те напомнят и за масово варварство. Защото войните разделят нации – културата ги обединява.

Няма световен конфликт, който да е започвал поради културни или религиозни причини. Защо да няма паметник на великия архитект Синан паша. Или на поетичния Джем султан.

Нима не е духовен жест, който може да се приеме и за паметник, нашето усилие да забравим какво се случило в Тракия след 1913 г. Две години след това ние бяхме вече бойни съюзници! Изразът

„ДА ЗАБРАВИМ МИНАЛОТО“

бе изпробван канцеларски от маршал Йосип Броз Тито. Поглатен с лозунга „Братство-Единство“ – име на магистралата Белград-Загреб. После видяхме какво се случи. Защото внегременно административно опрощение внушава предусловието едни да подтиснат болката, а другите да забравят вината. Не става така. Този дисбаланс е временен, а може да се окаже и опасен. Няма колективна вина, както няма и колективно величие. Миналото ще се забрави само ако най-напред бъде разбрано. По равни от всички. Там няма само злодеи и рицари, ангели и чудовища. Там ще продължава да има истински герои, на които ще се възхищаваме с угнетение. Защото не можем и никога няма да бъдем като тях. Героите са най-оскъдният десен в пищните армичули на съвременното пазарно изобилие. Изглежда, че краят на героите е единственият от предсказни „крайо̀ве“, които са на път да се събднат.

Как се рогу „Време разделно“

От стр. 3

– Романът все пак има и своите отприцатели. Те се появиха напоследък. Коя е причината?

– Да, има хора, които се опитаха да отрекат в последно време насилственото помохамеданчване... Ето какво ще им кажа: Не може да бъде създадена такава атмосфера в нацията, без да е съществувало събитието! Не може във всяко село, във всеки от малките градове да не се знае какво е станало! Невъзможно е! Невъзможно е да го измислят! Невъзможно е да измислят пещерите. Невъзможно е да измислят старите селища, които са съборени. Названията на местностите... Легендите... В Смолянско имената на онези увеста души, които са изклани, ги има издълбани... Ама нямамо исторически сведения! Ама нямамо го написано черно на бяло!...

Първо, когато аз пишех, тези записки на попа, този исторически бележник си бяха исторически свидетелства. След това ги атакуваха, че са фалшификати. Освен това има приписки към евангелия, има надписи по стените на манастири... Някой трябва да направи чудовишна мистификация, за да убеди една нация в нещо, което не е станало!... После, ние ровехме гробовете. Виждаш го човека – отгоре с ислямския камък, а вътре, дето е легнал

– кръстът до него. Изровени гробове – и вътре погребани кръстовете. Значи е било християнско гробище и когато разравят гроба, не начупват кръста, а го слагат в гроба и го зариват с мъртвеца.

” Не може да бъде създадена такава атмосфера в нацията, без да е съществувало помохамеданчването! Не може във всяко село, във всеки от малките градове да не се знае какво е станало! Невъзможно е! Невъзможно е да го измислят! Невъзможно е да измислят пещерите. Невъзможно е да измислят старите селища, които са съборени. Названията на местностите... Легендите... “

Без съмнение, минало е някакво страшно събитие над тая планина.

– През 80-те години на миналия век режисьорът Людмил Стайков създаде и филм по сценария на „Време разделно“, който днес също е атакуван, че едва ли не бил направен заради „възродителния процес“ по онова време...

– О, да... Романът, между другото, започна втория си живот като сценарий, който също е интересен и по-малко се знае.

През 1965-а, година след излизането му, Цветан Стоянов

(и него Бог да го прости!) занася романа на Петър Увалиев, който тогава се казваше Пиер УВ, в Лондон. Прочита го Петър Увалиев, прави кратко съдържание – 20-30 страници, превежда го на италиански и

аргументи, да казвам и на тях какво да четат. Например един от италианските сценаристи, с когото правихме вариант за телевизията, се зарови във Ватикана. И ми прашаше някои неща на италиански. Страшно интересни сведения намерих! Понеже помохамеданчването на Родопите е съвпадало по време с обсадата на Кандия, на остров Крит, тоест на Венецианско-турската война, във Ватикана имат госта документи за нея... После... В един румънски музей намерих огромна чиния, на която беше нарисувана битката за Кандия. Страхотно нещо! Никой не я знаеше. Фотографирах я, донесох я в България, снимката, разбира се, а не чинията – румънците си я държат. Какво стана, не знам...

Но мисълта ми е, че аз продължих да се занимавам с темата. Вероятно имам познания... В момента не знам да има друг специалист, който да е чел колкото мене.

Тия млади хора и някои от учените днес критикуват така, защото те просто не знаят. Те нямат задълбочени знания. Те атакуват това, атакуват онова. Лесно се атакува, като не знаеш... Аномалията Босна! Два и половина милиона, изповядващи исляма, изведнъж са се пръкнали в центъра на Балканския полуостров! Ами че те са насилствено помохамеданчени от Мехмед II Завоевателя! Знае се денят. Знае се какво

точно е станало... Сцената на помохамеданчването във „Време разделно“ е взета точно оттам! Точно там е имало гръбник. Точно там е имало чалми. Някой да го пише това нещо?... Не мога да ги разбера! Не мога!

А Селим II е тръгнал да помохамеданчва поголовно цялото население на Балканския полуостров. Върнали са го улемите (авторитетни познавачи на исляма, на неговата история, традиции и тълкуване; начетени богослови – Е.А.). Казаха си: „Султане, няма да стане тая работа!“ Между другото, те са били по-силни от него. Както са били по-силни и от Мехмед II Завоевателя, те вероятно и са го убили. Защото това е империя, ръководена по принципа, по който в момента се ръководи Иран. Не са наричали свещените лица аятоласи, но те са имали такава сила, каквато ние не можем да си представим. От една страна, е султански двор, но от друга - са командвали ония, улемите. Те са държали духовния скелет на империята. И в момента, в който тоя духовен скелет се е разклатил, Османската империя тръгва назад. Докато те са държали империята, а това е някъде от средата на XVI век до XVII век, тя е била велика държава.

АНТОН ДОНЧЕВ ЗА КРЪВНИЯ ДАНЪК И РОЛЯТА НА ЕНИЧАРИТЕ В ОСМАНСКАТА ИМПЕРИЯ - четете в следващия брой.

Народната певица Иринка Танева навърши достоен юбилей

Лазар НАЛБАНТОВ

На 17 септември 2011 г. в зала 1 на Младежки културен център – Бургас, тракийско гругество „Екзарх Антим I“ в града и Община Бургас организираха юбилеен концерт на народната певица Иринка Танева. В концертната програма участваха Женски хор „Тракийски звуци“, Детска фолклорна формация „Тракийска песен“, Дамски хор „Морски звуци“, Женски хор „Прогрес“, народните изпълнители Златка и Ирина Ставреви, Милка Анджеева, Валя Тодорова, Лазар Налбантов, Пејчо Пејчев, Петко Янговозов и гр.

Иринка Танева е родена на 6 август 1931 г. в с. Изворище, Бургаско. Родът ѝ се преселва от Старозагорския край. Още от ранна възраст започва да пее на празненства в родното си село, на междуселски сбирки и събори. Всички в семейството ѝ пеят – баба ѝ и майка ѝ са се славели като едни от най-добрите певици в района, леля ѝ е народната певица Стойка Делчева, която още през 40-те години на XX век пее по Радио София и издава грамофонни плочи с тракийски народни песни.

През 1949 г. Иринка Танева реализира първите си студийни записи за Българското национално радио заедно с акордеониста Иван Шибилев и групи известни по това време народни музиканти. През 1951 г.

певицата е избрана от Филип Кутев да пее за първия в страната Държавен ансамбъл за народни песни и танци и замества за София. След няколко месеца по семейни причини се завръща в Бургас. Заедно с Георги Павлов, Сава Попсазов, Кина Димитрова, Иван Вълев и гр. става основател на група „Тракийска песен“ към ТД „Екзарх Антим I“ в Бургас.

През 1952 г. в София се провежда фестивал напяване, на който тя е удостоена със златен медал. Същата година получава Диплом за народна певица от отгел „Изкуство и култура“. Иринка Танева е сред първите певици на учредения през 1965 г. Държавен ансамбъл „Странджа“ – Бургас. Записва десетки тракийски песни в Радио София, Радио Стара Загора и Радио Варна. Участва в много телевизионни предавания за народна музика. Заедно с различните хорова и певчески групи изнася концерти в някогашния СССР, Сърбия, Румъния, Чехия, Германия и гр. По-късно е певица към Бюро „Естрада“. И днес, вече на 80 години, продължава да пее в Дамски народен хор „Тракийски звуци“ към ТД „Екзарх Антим I“ – Бургас, като участва активно във всяка негова про-ява.

Сред отличията ѝ са: „Отличник“ в Младжкия фестивал за индивидуални изпълнители (1959), Грамота „Отличник“ от

Втория Републикански фестивал (1963), Златен медал от Първия национален фолклорен събор в Коприщица (1965), Златен медал от „Фестивал за прослава на хайдутството“ - Агликина поляна (1968), Златен медал от Втория Национален фолклорен събор в Коприщица (1971), Грамота със златна значка от напяването в с. Граматиково, Бургаско (1971), „Първенец“ от Четвъртия Републикански фестивал в Бургас (1972) и гр.

Нов тракийски клуб в Средец

Донка ВЪЛЧЕВА

Голяма радост изживяха 285 членове от Тракийско гругество „Лазо Лазов“ в Средец.

На 23 септември т.г., на празника на града отвори врати самостоятелен тракийски клуб.

На тържеството при откриването присъстваха главният секретар на СТДБ Стефан Груев, кметът на Средец Тодор Проиков, Маруся Любчева, Димо Карабелов и Лазар Налбантов от Бургас.

Тракийци изразиха благодарността си към общинското ръководство, с чието съдействие се осъществи мечтата им да имат свой клуб.

Присъстващите бяха поздравени с речитала под наслов „Тракийо свидна“ в изпълнение на членове на клуба „Млад тракиец“.

През октомври ще работят секции към клуба по предпочитани дейности. Ръко-

Гостите

водството на клуба е осигурило опитни педагози и специалисти.

Бяха получени поздравителни адреси от различни партии и движения. Клубът прие подаръци с висока материална стойност от БСП, Стоян Беев, БАС, СЕК, НДСВ, Йорданка Праматарова, „Атака“, Ивайло Калфин.

Тържеството продължи с концерт, организиран от мъжки хор, битов дамски хор и хор за патриотични песни.

Акордионистът Марин Захариев уся да развълнува присъстващите със звучните странджански мелодии. Пред клуба се извиха тракийски хора.

В няколко реда

■ На 13 октомври 2011 г. председателят на Съюза на тракийските гругества в България Красимир Преманов се среща с Управителния съвет на тракийско гругество „Войвода Руси Славов“ - Пловдив. По време на срещата бяха обсъдени актуални стратегически и текущи въпроси, свързани с обществено-културната и просветната дейност на СТДБ. Непосредствено след това бе проведена съвместна среща с кандидата на тракийци за кмет на Пловдив Нонка Матова и с участниците в листата за съветници на Област Пловдив.

■ На 14 октомври 2011 г. председателят на Съюза на тракийските гругества в България Красимир Преманов проведе среща с Варненските дарители на средства за изграждането на паметника на Капитан Петко Войвода в Киев, както и с управителя на „Елит – пътна сигнализация“ ООД Паню Панев, който изцяло пое транспортирането на паметника до Украйна. По време на срещата Красимир Преманов връчи Свидетелства за дарения на дарителите и поднесе благодарност от името на Централното ръководство на СТДБ на всички дарители за благородния жест.

■ На 15 октомври 2011 г. председателят на Съюза на тракийските гругества в България Красимир Преманов участва в церемония по връчване дипломите за магистърска степен на дипломантите от Юридическия факултет на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“. От името на СТДБ Красимир Преманов приветства гостите, преподавателите и студентите, раздаде дипломи на завършващите и връчи Дарителски грамоти на проф. д.и.к.н. Анна Недякова - ректор на ВСУ, и на проф. Петър Христов, като най-големи дарители, допринесли за изграждането на паметника на Капитан Петко Войвода в Киев. В тържествената церемония участва и Румяна Вълчева, председател на ТД „Капитан Петко Войвода“ във Варна и член на Централното ръководство на СТДБ.

Относно имотите на тракийските бежанци

Във връзка с действията, които Съюзът на тракийските гругества в България предприема по казуса за възстановяването на имотите на тракийските бежанци, ръководството на СТДБ се обръща към всички тракийски

българи, потомци на бежанци от Тракия, с призив да изпратят копия от налични документи, които се съхраняват в техния семеен архив на адрес: София 1000, ул. „Стефан Караджа“ № 7А, Централно ръководство на СТДБ.

ПОКАНА

На 31 октомври 2011 г. (понеделник) от 17.30 часа в Студио „Тракия“ (София, ул. „Стефан Караджа 7А“) ще бъде представена книгата на доц. д-р Георги Митринов „Южнородопските български говори в Ксантийско и Поморджинско“. Заповядайте, за да се запознаете със съвременното състояние на българския език в Беломорска Тракия.

За много години!

Централното ръководство на СТДБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно членовете на ВК и съпругници по повод рождението им дни през ноември:

- 1 ноември - Андрей Печилков, Смолян
- 4 ноември - Недялко Комнев, София
- 4 ноември - Костагинка Димитрова, Казанлък
- 5 ноември - Димитър Иванов, Хасково
- 9 ноември - Василиос Мелиос, София
- 10 ноември - Димитър Михайлов, София
- 11 ноември - Димитър Шалапатов, Хасково
- 11 ноември - Йовко Раканов, София
- 12 ноември - Стефан Танев, Ивайловград
- 14 ноември - проф. Делчо Порязов, София
- 17 ноември - Ангел Петров, Ивайловград
- 18 ноември - Диана Славова, Хасково
- 18 ноември - Краснодар Беломорски, София
- 22 ноември - Милен Люцканов, София
- 23 ноември - Янка Спасова, Търговище
- 25 ноември - д-р Иван Иванов, Варна

Пожелаваме им да се радват на добро здраве и много жизнени и творчески сили, за да участват все така активно в укрепването на тракийската организация и в осъществяването на пълното тържество на високоблагородната и патриотична мисия и цел за „Тракия без граници“.

Тракийски календар НОЕМВРИ

7 ноември 1907 г. - Убити са Петър Васков, председател на Одринския окръжен революционен комитет, и войводата Лазар Маджаров на път за с. Лъджакьои (днес Лутра), Дедеагачко.

21 ноември 1877 г. - Роден Коста Георгиев в с. Енимакле, Бабаеско. Председател на ВИК на тракийската организация от 1927 до 1932 г.

23 ноември 1880 г. - Роден Петко Георгиев Налетов във Варна. Виген геец и участник в националноосвободителното движение в Одринско.

25 ноември 1949 г. - Починал войводата Димитър Маджаров в Кърджали.

27 ноември 1901 г. - Обесен в Одрин Слави Мерджанов, войвода на чета в Одринско. Роден в Карнобат на 16 юли 1876 г.

27 ноември 1919 г. - Подписан Ньойският мирен договор, съгласно който от България са отнети нови територии и наложени тежки репарации.

ТРАКИЯ - орган на Съюза на тракийските гругества в България - София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А

Печат: ИК „Илинда“

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Централното ръководство
Историко-политически коментатор: проф. Иван ФИЛЧЕВ
Главен редактор: д-р Елена АЛЕКОВА, отговорен редактор: Богдан БОНЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел./факс: 02/ 987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) – 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ – 0878 83 39 92; Неджа ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Бойка БОРАДЖИЕВА (Пловдив) - 032/67 35 18; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/66 58 22; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)
IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ - София 1000

Гласувайте за Калфин-Данаилов

Ивайло Калфин с ръководството на СТДБ и ПК „Тракия“ в Тракийския дом, 19 септември 2011 г.

ПРИЗИВ

на Централното ръководство
на Съюза на тракийските дружества в България

Уважаеми тракийци,

С Декларация от 19 септември 2011 г. Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества в България обяви подкрепата си за кандидата президентската двойка Ивайло Калфин – Стефан Данаилов и призова всички тракийци да гласуват за тях.

Днес отново се обръщаме към вас със същия апел:

ГЛАСУВАЙТЕ И НА ВТОРИЯ ТУР ЗА ИВАЙЛО КАЛФИН И СТЕФАН ДАНАИЛОВ!

Основанията за това решение са много и комплексни.

Съюзът на тракийските дружества в България винаги е разчитал на конструктивния диалог с всяка институция и обществена организация, която има позитивно отношение към проблемите на тракийци и решаването на тракийския въпрос.

На срещата на Централното ръководство на СТДБ от 19 септември 2011 г. и кандидат-президентската двойка Ивайло Калфин – Стефан Данаилов, която се проведе по тяхна молба, прозвучаха за пореден път основните проблеми и искания на тракийци: да се чува гласът им в обществено-политически живот на страната; да се възстановят имуществените им права като потомци на тракийските бежанци; тази тема да се включи в дневния ред на двустранните отношения с Република Турция и да се отстоява в европейските институции.

С досегашната си обществено-политическа дейност Ивайло Калфин и Стефан Данаилов винаги са изразявали безрезервна готовност да работят за разрешаването на тракийския въпрос. Ивайло Калфин, като министър на външните работи на Република България, бе първият български държавник, започнал преговорите с турската държава за обезщетение на бежанците от Одринска Тракия и Мала Азия и техните потомци. Стефан Данаилов, потомствен тракиец и тракийски представител в Българския парламент, в качеството си на министър на културата, лично допринесе за възстановяването на българските църкви „Св. Георги Победоносец“ и „Св. св. Константин и Елена“ в Одрин.

Централното ръководство на СТДБ е убедено, че като застава зад това решение, гарантира съпричастността на бъдещите президент и вицепрезидент на Република България към тракийската кауза.

25 октомври 2011 г., София

Резултати след I тур на местни избори 2011

I. Кандидатури, спечелили на I тур

Кандидати, издигнати самостоятелно от ПК „Тракия“

Общини

1. **Община Куклен** – кмет **Димитър Кръстев Сотиров** (52,57%) и листа общински съветници (21,16%)
2. **Община Харманли** – листа общински съветници (6,26%)
3. **Община Несебър** – листа общински съветници (5,44%)
4. **Община Маджарово** – листа общински съветници (17,99%)

Кметства

5. **гр. Ахелой, община Поморие** – кмет **Иван Георгиев Георгиев** (53,64%)
6. **с. Чернево, община Суворово** – кмет **Мирка Димитрова Янева** (80,06%)
7. **с. Павел, община Полски Тръмбеш** – кмет **Анка Пенчева Личева** (61,27%)

Кандидати на местни коалиции с участие на ПК „Тракия“

1. **Община Сливен** – листа общински съветници (3,67%)
2. **Община Ямбол** – листа общински съветници (7,65%)
3. **Община Малко Търново** – листа общински съветници (10,08%)
4. **Община Хасково** – листа общински съветници (6,14%)
5. **Община Ивайловград** – листа общински съветници (25,04%)
6. **Община Любимец** – листа общински съветници (29,06%)

Кандидати, издигнати от други партии и коалиции или инициативни комитети, подкрепени от ПК „Тракия“

Кметове на областни центрове

1. **Община Шумен** – кмет **Красимир Костов** (БСП) (52,38%)

Кметове на общини

1. **Община Полски Тръмбеш** – кмет **Георги Чакъров** (независим) (51,28%)
2. **Община Маджарово** – кмет **Милко Петков Армутлиев** (независим) (53,59%)
3. **Община Свиленград** – кмет **Георги Манолов** (БСП) (81,00%)

Кметове на кметства

1. **Кметство в с. Добровница, Община Пазарджик** – кмет **Гурко Митев** (БСП) (70,90%)

II. Подкрепа за балотаж на II тур

на кандидат-кметове, издигнати от местни коалиции с участие на ПК „Тракия“

1. **Община Ивайловград** – кмет **Стефан Танев** (37,30 %) – на балотаж с ГЕРБ (34,96%)
2. **Община Любимец** – кмет **Михаил Димитров** (33,42 %) – на балотаж с ГЕРБ (49,37%)

на кандидат-кметове, издигнати от други партии и коалиции или инициативни комитети

Кметове на областни центрове

1. **Община Благоевград** – кмет **Емил Костадинов** (БСП) (21,75%) – на балотаж с ГЕРБ (49,86%)
2. **Община Перник** – кмет **Росица Янакиева** (местна коалиция) (44,05%) – на балотаж с ГЕРБ (36,06%)
3. **Община Сливен** – кмет **генерал Кольо Милев** (БСП) (27,37%) – на балотаж с ГЕРБ (26,02%)
4. **Община Стара Загора** – кмет **Бойчо Биволарски** (БСП) (19,05%) – на балотаж с ГЕРБ (44,92%)
5. **Община Търговище** – **Красимир Мирев** (независим) (36,46%) – на балотаж с ДПС (27,63%)
6. **Община Смолян** – кмет **Дора Янкова** (БСП) (41,33%) – на балотаж с ГЕРБ (40,80%)
7. **Община Разград** – кмет **Денчо Бояджиев** (независим) (33,44%) – на балотаж с ГЕРБ (32,31%)
8. **Община Ловеч** – кмет **Минчо Казанджиев** (БСП) (41,29%) – на балотаж с ГЕРБ (35,34%)

Кметове на общини

1. **Община Велинград** – кмет **Иван Георгиев Лебанов** (независим) (25,92%) – на балотаж с ГЕРБ (25,40%)
10. **Община Гоце Делчев** – кмет **Владимир Москов** (БСП) (46,12%) – на балотаж с ГЕРБ (35,43%)
11. **Община Сандански** – кмет **Антон Тотеv** (независим) (47,25%) – на балотаж с ГЕРБ (37,11%)
12. **Община Средец** – кмет **Тодор Прошков** (БСП) (31,82%) – на балотаж с ГЕРБ (32,79%)
13. **Община Карнобат** – кмет **Георги Димитров** (БСП) (36,07%) – на балотаж с МК (27,32%)
14. **Община Несебър** – кмет **Николай Димитров** (независим) (46,82%) – на балотаж с ГЕРБ (33,20%)

15. **Община Поморие** – кмет **Петър Златанов** (независим) (32,68%) – на балотаж с ГЕРБ (46,79%)
16. **Община Аврен, област Варна** – кмет **Тодорка Коларова** (БСП) (30,05%) – на балотаж с ГЕРБ (34,78%)
17. **Община Белослав** – кмет **Желязко Петров** (независим) (31,89%) – на балотаж с ИК (41,59%)
18. **Община Ветрино** – кмет **Георги Ангреев** (БСП) (36,52%) – на балотаж с ГЕРБ (45,18%)
19. **Община Вълчи дол** – кмет **Веселин Василев** (независим) (39,55%) – на балотаж с ГЕРБ (40,50%)
20. **Община Долен чифлик** – кмет **Борислав Натоев** (независим) (49,16%) – на балотаж с ГЕРБ (29,13%)
21. **Община Радомир** – кмет **Красимир Борисов** (БСП) (24,78%) – на балотаж с ГЕРБ (27,28%)
22. **Община Червен бряг** – кмет **Данаил Вълков** (независим) (19,97%) – на балотаж с ГЕРБ (33,37%)
23. **Община Стрелча** – кмет **Иван Евстатиев** (независим) (41,52%) – на балотаж с независим (19,59%)

ДЕКЛАРАЦИЯ

Централните ръководства на Съюз на тракийските дружества в България и ПК „Тракия“ потвърждават заявените в началото на изборната кампания принципи за невлизане в договорни и коалиционни споразумения с партиите ДПС и ГЕРБ.

Резултатите от първи тур на изборите за кмет на Варна водят до балотаж на кандидата на ГЕРБ, досегашния кмет Кирил Йорданов – почетен председател на тракийско дружество „Капитан Петко войвода“ – Варна, и член на Върховния комитет на Съюз на тракийските дружества в България, и на независимия кандидат Веселин Марешки, който заявя уважение и съпричастност с проблемите на тракийци.

Във връзка със създадената ситуация ние призоваваме нашите членове и симпатизанти да гласуват по съвест, както и местната организация да определи своята позиция.

25 октомври 2011 г.